

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 332/2022-56

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokáti Heinrich s. r. o., Skautská 12, Nitra, IČO 36 865 966, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. E 2340631313, sp. zn. E 2344019312, sp. zn. E 1351345514 a sp. zn. E 2315092016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. E 2340631313, sp. zn. E 2344019312 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **500 eur**, ktoré **je** mu Krajský súd v Bratislave **povinný** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **493,10 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a ich argumentácia

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. marca 2022, prijatou na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 332/2022 z 28. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje prikázať Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) konať bez zbytočných prietáhov, priznať mu finančné zadost'učinenie vo výške 12 000 eur a nahradiť trovy právneho zastúpenia.

2. Sťažovateľ vystupuje ako povinný v označených konaniach o výkon rozhodnutia (justičných pohľadávok, pozn.) a v na nich nadväzujúcich exekučných konaniach. Priebeh prvých dvoch napadnutých konaní o výkon rozhodnutia vedených pod sp. zn. E 2340631313 (o vymoženie sumy 763,50 eur) a sp. zn. E 2344019312 (o vymoženie sumy 2 866,50 eur) bol v zásade rovnaký, keď krajský súd uzneseniami z 27. apríla 2016, resp. z 30. júna 2016 nariadil výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy a z iných príjmov sťažovateľa u jeho platiteľa mzdy (spoločnosť [REDAKOVANÉ]). Uznesenia z 30. júna 2016 neboli doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa a pre toto pochybenie krajský súd uzneseniami z 18. januára 2019 v oboch konaniach zastavil nariadený výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy. O následnej sťažnosti sťažovateľa nebolo rozhodnuté, preto výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy naďalej pokračuje. Krajský súd v obidvoch konaniach pred svojím rozhodnutím poveril 13. marca 2018 vykonaním exekúcie súdneho exekútora JUDr. Ladislava Jakubca, ktorý 18. júla 2018 vydal upovedomenie o začatí exekúcie. Sťažovateľ podal 28. augusta 2018 návrhy na zastavenie exekúcie. Súdny exekútor napriek tomu nesprávnym úradným postupom v konaní sp. zn. 68 EX 359/18 stiahol 12. decembra 2018 z bankového účtu sťažovateľa vymáhanú sumu a zaslal ju 21. decembra 2018 krajskému súdu. Sťažovateľ túto okolnosť namietal súdnemu exekútorovi v januári 2019 a ten mu celú sumu vrátil na účet. Ďalej bol priebeh v obidvoch konaniach rovnaký, keď zrazené prostriedky vo výške 763,50 eur, resp. vo výške 2 866,50 eur boli 17. mája 2019 zaslané justičnej pokladnici prostredníctvom spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Krajský súd uzneseniami z 21. mája 2021 zamietol návrhy sťažovateľa na zastavenie exekúcií. Sťažovateľ podal 21. marca 2022 predsedovi krajského súdu opätovnú sťažnosť na prietahy v konaní a návrhy na zastavenie výkonu rozhodnutia odôvodnené úhradou pohľadávok oprávnenému v máji 2019.

3. V konaniach vedených pod sp. zn. E 1351345514 o vymoženie sumy 442,50 eur (ďalej aj „tretie konanie“) a sp. zn. E 2315092016 o vymoženie sumy 320 eur (ďalej aj „štvrté konanie“) krajský súd poveril 13. marca 2018 vykonaním exekúcie súdneho exekútora JUDr. Ladislava Jakubca, ktorý vydal 18. júla 2018 upovedomenie o začatí exekúcie. Sťažovateľ podal 28. augusta 2018 návrhy na zastavenie exekúcie. Súdny exekútor napriek tomu v konaniach sp. zn. 68 EX 358/18 a sp. zn. 68 EX 357/18 stiahol 12. decembra 2018 z bankového účtu sťažovateľa uvedené sumy a zaslal ich 21. decembra 2018 krajskému súdu. Zaslal aj upovedomenia o ukončení exekúcie z dôvodu vymoženia nárokov. Sťažovateľ túto okolnosť namietal súdnemu exekútorovi v januári 2019 a ten mu oznámil späťvzatie upovedomení o ukončení exekúcie a celú sumu vrátil na účet sťažovateľa. Krajský súd uzneseniami z 21. mája 2021 zamietol návrhy sťažovateľa na zastavenie exekúcií. Sťažovateľ podal 21. marca 2022 predsedovi krajského súdu opätovnú sťažnosť na prietahy v konaní a návrhy na zastavenie výkonu rozhodnutia odôvodnené úhradou pohľadávok oprávnenému v septembri a decembri 2014 (sp. zn. 68 EX 358/18) a nevykonateľnosťou súdnej pohľadávky, na ktorej vymáhanie bolo vydané poverenie (sp. zn. 68 EX 357/18).

4. Konania vo veci výkonu rozhodnutia doplnené o exekučné konania trvajú skoro 6 rokov, pričom nie je definitívne rozhodnuté. Príčinou tejto neprimeranej dĺžky konania sú najmä obdobia nečinnosti alebo nesprávnej činnosti súdov, a to (i) nedoručenie uznesení z 30. júna 2016 právnomu

zástupcovi sťažovateľa (do dnešného dňa viac ako 5 a pol roka), (ii) nerozhodnutie o podaných sťažnostiach proti uzneseniam z 18. januára 2019 (viac ako 3 roky), (iii) rozhodovanie krajského súdu o návrhu na zastavenie exekúcie až po 2 a pol roka, a to až za základe sťažnosti na prietahy v konaní, (iv) ponechanie blokácie finančných prostriedkov súdnym exekútorom v celom rozsahu napriek úhrade istiny po dobu viac ako 2 a pol roka, (v) nečinnosť súdu a najmä súdneho exekútora od uznesenia krajského súdu z 21. mája 2021 napriek sťažnosti predsedovi súdu, súdny exekútor naďalej blokuje všetky finančné prostriedky na účte sťažovateľa a nevykonáva žiadne úkony (11 mesiacov prietahov). Súd a súdny exekútor vykonávali (aj to s prietahmi) úkony, ktoré neviedli k úspešnému vykonaniu exekúcie či výkonu rozhodnutia, ich procesné úkony boli bez dôsledku na konanie. Súd po podaní návrhu na zastavenie exekúcie mal zabezpečiť vydanie rozhodnutia, jeho doručenie účastníkom a zástupcom, a nie konať až po sťažnostiach sťažovateľa. Súdny exekútor mal zabezpečiť dôslednú komunikáciu s oprávneným, v každom štádiu mal posudzovať proporionalitu zásahov do základných práv sťažovateľa, mal reagovať na plnenia sťažovateľa príslušnými úkonmi. Tieto okolnosti spôsobili procesné chyby a následné prietahy v konaniach, ich výsledkom bolo neefektívne vykonávanie úkonov.

5. Sťažovateľ sa svojou aktivitou snažil zvrátiť prietahy v konaní, poukazoval na procesné pochybenia súdu a súdneho exekútora, podával sťažnosti predsedovi súdu. Viackrát sa dovoľával konečného rozhodnutia vo veci samej. Predmetné exekučné konania a konania o výkon rozhodnutia z hľadiska predmetu nemožno hodnotiť ako zložité veci.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti odkázal na stanovisko vedúceho oddelenia justičnej pokladnice z 25. júla 2022. Podľa neho bol v konaniach sp. zn. E 2344019312 a sp. zn. E 2340631313 nariadený výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy uznesením z 27. apríla 2016 a po odvolaní opätovne rozhodol sudca uznesením z 30. júna 2016. V oboch prípadoch bol poverený vymožením súdnej pohľadávky súdny exekútor. Uznesením z 18. januára 2019 bol výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy zastavený, pretože bol vyhlásený za neprípustný z dôvodu pochybenia pri doručovaní uznesenia. O podanom odvolaní sťažovateľa nebolo rozhodnuté z dôvodu, že po začatí exekučného konania sa stal nariadený výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy *de facto* neúčinným, keďže každé plnenie sa od okamihu začatia exekučného konania považuje za plnenie v exekúcii. V obdobných prípadoch sú odvolania a iné podania smerujúce proti výkonu rozhodnutia v zmysle zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe pohľadávok“) považované za irelevantné, keďže ich zamietnutím či vyhovením by nedošlo k zmene v procese vymáhania nezaplatenej súdnej pohľadávky. Po opätovnom domáhaní sa rozhodnutia o uvedených odvolaniach sťažovateľom bolo 8. júna 2022 vydané uznesenie o vyhovení sťažnosti. Toto rozhodnutie nemá vplyv na priebeh exekučného konania, a teda v konaní o výkon rozhodnutia nedochádzalo do jeho vydania k prietahom. Exekúcie vedené justičnou pokladnicou pod sp. zn. E 2344019312 a sp. zn. E 2340631313 boli 8. júna 2022 zastavené z dôvodu zániku pohľadávky a exekúcie vedené pod sp. zn. E 1351345514 a sp. zn. E 2315092016 boli zastavené z dôvodu predčasného vydania

poverenia súdneho exekútora. Vo všetkých prípadoch bol k úhrade trov exekúcie zaviazaný oprávnený, teda justičná pokladnica. Do 8. júna 2022 v už uvedených konaniach o výkon rozhodnutia nedochádzalo zo strany krajského súdu, justičnej pokladnice k priet'ahom, keďže riadne prebiehali exekučné konania. Ústavná s'ťažnosť je preto nedôvodná. Krajský súd netrval na ústnom pojednávaní.

II.2. Replika s'ťažovateľa:

7. Z uznesení krajského súdu č. k. E 2340631313 a č. k. E 2344019312 z 8. júna 2022 je zrejmé, že argumentácia krajského súdu je nesprávna a v rozpore s právnymi princípmi. Civilný sporový poriadok nepripúšťa nerozhodnúť o opravnom prostriedku, nepripúšťa svojvôľu súdu posúdením, že odvolanie je irelevantné či nadbytočné a že netreba o ňom rozhodnúť. Účastník by tak bol v neistote, či súd bude alebo nebude rozhodovať o jeho opravnom prostriedku. Súd je povinný rozhodnúť o opravnom prostriedku tak, že ho ako nedôvodné zamietne alebo odmietne, alebo rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdí. Je neprípustné, aby odvolací orgán tvrdil, že o odvolaní je nadbytočné rozhodovať, aby nevydal rozhodnutie a následne tvrdil, že k priet'ahom nedochádza. Ak sa aj v obdobných prípadoch nerozhoduje o odvolaniach, ide o systémové zlyhanie, ktoré ukracuje práva účastníkov konaní. Argumentácia, že „*zamietnutím alebo vyhovením odvolaniu by nedošlo k zmene v procese vymáhania pohľadávky*“, je nesprávna, keď v uzneseniach z 8. júna 2022 krajský súd potvrdil podstatnosť okolnosti, či sa pokračovalo vo výkone rozhodnutia, pretože nebolo dôvodné vôbec začať exekučné konanie, teda poveriť súdneho exekútora. Potvrdilo sa to aj tým, že výkonom rozhodnutia boli finančné sumy vymožené ešte v roku 2019, avšak konanie o výkon rozhodnutia pokračovalo ešte v roku 2022. Došlo k nadbytočnému trvaniu exekučného konania a konania o výkon rozhodnutia po ďalšie 3 roky, čo je zrejším priet'ahom. Existencia živých exekučných konaní spôsobovala zápis s'ťažovateľa v „*čiernych*“ zoznamoch osôb, ktoré sú vyhodnocované bankami pri poskytovaní úverov. V dôsledku nečinnosti súdneho exekútora a priet'ahovej činnosti súdu malo vedenie s'ťažovateľa v týchto zoznamoch negatívne dôsledky v podobe nemožnosti získania úveru z banky, žiadaný úver mu bol zamietnutý. Uznesenia krajského súdu z 8. júna 2022 zrušujúce uznesenia z 18. januára 2019 mali preto podstatný vplyv na celé konanie. Oneskorenie ich vydania spôsobilo zrejmé priet'ahy.

8. Vo vzťahu ku konaniam vedeným pod sp. zn. E 1351345514 a sp. zn. E 2315092016 je argumentácia krajského súdu rovnako nesprávna, pretože sám v uzneseniach z 8. júna 2022 potvrdil, že okolnosť, že prebiehalo neefektívne konanie o výkon rozhodnutia, mala *de facto* vplyv na samotné konanie o výkon rozhodnutia. Justičná pokladnica mala určiť hospodárnejší a efektívnejší spôsob (výkon rozhodnutia), nie začatie exekúcie. Nebolo dôvodné vôbec poveriť súdneho exekútora.

9. Krajský súd nereagoval ani na argumentáciu s'ťažovateľa o ďalších priet'ahoch, ktoré spoločne spôsobili, že konania prebiehali viac ako 6 rokov.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

10. S'ťažovateľ namieta porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zbytočnými priet'ahmi v konaniach o výkon rozhodnutia a exekučných konaniach, v ktorých vystupoval ako povinný.

III.1. K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

11. Súdne konanie je potrebné viesť rýchlo, účelne a bez priet'ahov. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v každom súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (I. ÚS 96/2019). Nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07). Krajský súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu, aby smeroval k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal v predmetných veciach.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

13. Ústavný súd konštatoval, že exekučné konanie spravidla treba považovať za konanie po právnej stránke, ako aj po faktickej (skutkovej) stránke za pomerne jednoduché (I. ÚS 702/2013). Čo sa týka podielu sťažovateľa na dĺžke konania, ústavný súd nezistil, že by sťažovateľ k dĺžke konania prispel spôsobom, ktorý by bolo možné považovať za významný z pohľadu celkovej dĺžky konania. Zo súdneho spisu vyplýva, že sa domáhal svojich práv, podával viaceré návrhy na zastavenie a iné vyjadrenia. Snažil sa o urýchlenie konania, podal sťažnosť predsedovi súdu na priet'ahy. Ústavný súd nemohol nezohľadniť aj tú skutočnosť, že v prvých dvoch napadnutých konaniach aj sťažovateľ mohol ovplyvniť priebeh exekučných konaní a rozsah obmedzení nakladania so svojím majetkom s tým spojených, pretože bol zároveň štatutárnym orgánom spoločnosti, ktorá vykonala zrážky zo mzdy, ako aj spoločnosti ktorá vykonala platby. Zrazené sumy sa rovnali výške vymáhanej istiny (súdnych pohľadávok). Súdny exekútor mohol po doručení poverení vymáhať okrem istín aj zodpovedajúce trovy exekúcie, čo aj napokon podľa upovedomení o začatí exekúcie, resp. exekučných príkazov urobil. Ústavný súd akceptuje, že súdny exekútor bol oprávnený vykonať všetky úkony smerujúce k naplneniu cieľa exekúcií vymožením istiny aj trov exekúcie. Sťažovateľove námietky o neúčelnosti blokovania vymáhaných súm v tomto rámci vyznievajú ako snaha o obchádzanie účelu exekúcie a vyhýbanie sa plateniu trov exekúcie, ktoré sú jej nutným zákonným dôsledkom.

14. Ústavný súd v súvislosti s povahou exekučného konania dáva do pozornosti, že právomoc je v exekučnom konaní rozdelená medzi dva exekučné orgány – všeobecný súd a súdneho exekútora. Všeobecný súd zodpovedá za riadny výkon exekúcie, a to predovšetkým vo fázach, kde sa rozhoduje o právach a povinnostiach povinného. Tak to je napríklad pri vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, pri rozhodovaní o návrhoch povinného a pod. Naproti tomu súdny exekútor je pri vedení exekúcie samostatný, napríklad pri voľbe spôsobu exekúcie a pod. Vychádzajúc z uvedeného, k zbytočným priet'ahom v rámci exekučného konania zo strany všeobecného súdu môže dochádzať vtedy, ak všeobecnému súdu je zákonom zverená právomoc a povinnosť

rozhodovať. Všeobecný súd v rámci svojej právomoci zabezpečuje plynulý priebeh exekučného konania tak, aby nedošlo k zbytočným prieťahom a aby bol čo najskôr odstránený stav právnej neistoty oprávneného a povinného v exekučnom konaní.

15. Inými slovami, špecifikom exekučného konania je to, že exekučné konanie je spravidla „v rukách“ súdneho exekútora a exekučný súd v jeho rámci koná a rozhoduje len na základe procesných návrhov účastníkov exekučného konania, resp. súdneho exekútora, preto namietat' porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy možno na ústavnom súde vo vzťahu k exekučnému súdu len vtedy, ak tento má reálne o čom rozhodovať (II. ÚS 349/2017, IV. ÚS 60/2018). V prípade výkonu rozhodnutia podľa zákona o správe pohľadávok sú tieto závery bez väčších obmien primerane použiteľné.

16. Skončenie exekúcie pre sťažovateľa nepochybne subjektívne malo význam vzhľadom na obmedzenia spojené s vedením exekúcií. Ústavný súd nevníma v žiadnom z napadnutých konaní osobitný význam rozhodnutia pre sťažovateľa v zmysle judikatúry, pretože išlo v zásade o vymáhanie peňažných pohľadávok štátu, ktorých výška sťažovateľa existenčne neohrozovala. Obmedzenia sťažovateľ vnímal v spojitosti s možnosťami vziať si úver. Do akej miery malo význam pre sťažovateľa rozhodnutie o odvolaniach proti uzneseniam z 18. januára 2019 v prvých dvoch napadnutých konaniach, je medzi účastníkmi sporné. Krajský súd spochybňuje význam rozhodovania, čím podčiarkuje skôr materiálny dopad rozhodnutia na práva sťažovateľa. Sťažovateľ zdôrazňuje skôr procesnú stránku v podobe nevydania formálneho rozhodnutia. Ústavný súd k tomu ďalej zaujme stanovisko.

17. V súvislosti s hodnotením samotného postupu všeobecného súdu ako tretieho kritéria ústavný súd poukazuje na obsah súdnych spisov, ktorý v zásade potvrdzuje priebeh konania opísaný sťažovateľom a krajským súdom. Účastníci sa na popise napadnutého konania zhodli. Ústavný súd preto vychádzal z priebehu konania ako z nespornej skutočnosti bez potreby detailnejšieho reprodukovania úkonov. Sporným bolo vyhodnotenie postupu krajského súdu.

18. Primeranosť dĺžky konania v súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (v ktorých obsahu nie je zásadný rozdiel) postupom krajského súdu možno posudzovať v prvých dvoch napadnutých konaniach najskôr od podania odvolaní 12. februára 2019, pretože v čase podania ústavnej sťažnosti o nich nebolo rozhodnuté. V treťom a štvrtom napadnutom konaní ústavný súd posudzoval primeranosť dĺžky konania na krajskom súde od doručenia posledných návrhov na zastavenie exekúcie v marci 2022.

19. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 172/05) sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo. Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú. Vychádza pritom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. K odstráneniu právnej neistoty dochádza právoplatným rozhodnutím vo veci. V súvislosti s uvedeným ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07).

20. Vo všetkých štyroch napadnutých konaniach bolo v máji 2021 rozhodnuté o predchádzajúcich návrhoch sťažovateľa na zastavenie exekúcie z augusta 2018 (v prvom a druhom napadnutom konaní boli návrhy doplnené v máji 2019, pozn.), čím bola právna neistota sťažovateľa odstránená. Z tohto dôvodu námietky, že k rozhodnutiu krajského súdu o návrhoch na zastavenie exekúcie došlo až po 2 a pol roku, a to až za základe sťažnosti na prieťahy v konaní, nemohli byť priamo predmetom posudzovania ústavného súdu.

21. Ústavný súd nepovažuje za potrebné preverovať správnosť právneho názoru krajského súdu na otázku tvoriacu jadro jeho obrany v prvých dvoch napadnutých konaniach, a to či v dôsledku poverenia súdneho exekútora na vykonanie exekúcie na vymoženie súdnej pohľadávky, o ktorej sa dovedy viedlo konanie o výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy, dochádza *de facto* k neúčinnosti výkonu rozhodnutia zrážkami zo mzdy, pretože plnenia od okamihu začatia exekúcie sa považujú za plnenie v exekúcii a podania smerujúce proti výkonu rozhodnutia sú irelevantné, keď ich zamietnutím či vyhovením by nedošlo k zmene v procese vymáhania nezaplatenej súdnej pohľadávky.

22. Ústavný súd by očakával, že krajský súd bude konzistentnejší pri presadzovaní tohto právneho názoru. V okolnostiach prípadu totiž krajský súd v rozpore s ním vydal uznesenia z 18. januára 2019 o zastavení výkonu rozhodnutia, hoci už v marci 2018 vydal poverenie pre súdneho exekútora. Potom vedúci justičnej pokladnice vo vyjadrení zo 6. apríla 2022 adresovanom sťažovateľovi uviedol, že exekučné konanie je fragmentárnou časťou konania o výkon rozhodnutia, preto nemožno konanie o výkon rozhodnutia zastaviť skôr, ako bude ukončené exekučné konanie. Vo vyjadrení z toho istého dňa pre podpredsedu krajského súdu potom vedúci justičnej pokladnice uvádza v bode 22 uvedený názor. Napriek tomu opäť konal, ako keby tento názor nezastával a rozhodol o „irelevantných“ odvolaniach uzneseniami z 8. júna 2022. V prvých dvoch napadnutých konaniach pritom uzneseniami z 8. júna 2022 vyhlásil exekúcie za neprípustné a zastavil ich z dôvodu zániku nároku uhradením na základe nariadeného výkonu rozhodnutia zrážkami zo mzdy. Napokon sa pred ústavným súdom odvolával na svoj právny názor.

23. Takýto postup nepovažuje ústavný súd za sústredený a efektívne vedúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Krajský súd až spätne tvrdí, že rozhodovanie o podaniach sťažovateľa nemalo žiadny význam. Vzhľadom na existenciu jasného právneho rámca daného aplikovanými procesnými predpismi mal krajský súd tento názor formalizovať vydaním uznesenia s odôvodnením v primeranom čase, a nie vyčkávať, či prípadne sťažovateľ nezanechá svoju požiadavku v dôsledku ďalšieho procesného postupu. Sťažovateľ sa iba z rozhodnutia mohol dozvedieť, či jeho argumenty obstoja, a následne prispôbiť svoju procesnú stratégiu aktuálnej situácii. Krajský súd nerozhodnutím o jeho podaniach ponechal sťažovateľa v stave právnej neistoty. Argumentácia krajského súdu o irelevantnosti rozhodovania o podaniach smerujúcich proti výkonu rozhodnutia v prvých dvoch konaniach z dôvodu, že by nedošlo k zmene v procese vymáhania nezaplatenej súdnej pohľadávky, je podľa názoru ústavného súdu nepresvedčivá.

24. Aj keď exekúcie boli napokon zastavené a fakticky nedošlo k zmene v procese vymáhania súdnej pohľadávky, nebolo zohľadnené, že sťažovateľ bol v celom medziobdobí vystavený obmedzeniam spojeným s prebiehajúcimi exekúciami. Do tohto rámca vstupuje aj neprehliadnuteľná okolnosť vyplývajúca zo súdneho spisu, že v júni 2022 dospel krajský súd k záveru, že sú splnené podmienky na zastavenie exekúcie z dôvodu zániku vymáhanej pohľadávky jej uhradením v máji 2019. Tým prijal úplne opačný záver, než k akému dospel v uzneseniach z 21. mája 2021, ktorými zamietol návrhy sťažovateľa na zastavenie exekúcie. Pritom argumentácia sťažovateľa bola po celý čas v zásade totožná (úhrada pohľadávok) a na základe ním uvedených dôvodov mohla byť exekúcia zastavená už v druhej polovici roku 2019.

25. Výsledkom tohto neefektívneho postupu bolo nepochybne to, že prvé dve konania (ako exekúcie) prebiehali až do roku 2022. Ústavný súd zohľadnil aj svoju rozhodovaciu činnosť, v zmysle ktorej sa zbytočné prietahy v exekúcii posudzujú v súvislosti s úkonmi, ktoré má ten ktorý orgán verejnej moci vykonať. Krajský súd o návrhoch sťažovateľa na zastavenie exekúcie z augusta 2018 doplnených v máji 2019 rozhodol v máji 2021. Tým odstránil právnu neistotu sťažovateľa v tejto časti. Nerozhodnutím o odvolaniach sťažovateľa proti uzneseniam z 18. januára 2019 v určitej časti pretrvávala jeho právna neistota. Tento stav zjavne vnímal aj súdny exekútor, ktorý indikoval v marci 2021 krajskému súdu, že čaká na jeho rozhodnutie o odvolaniach z dôvodu neuhradených trov exekúcie, krajský súd však o odvolaniach nerozhodol až do júna 2022.

26. Aj keď krajský súd má zodpovednosť za postup vymáhania aj po poverení súdneho exekútora, ústavný súd nepovažuje za možné cez túto zodpovednosť preskúmavať správnosť rozhodnutí súdneho exekútora a pričítavať ich bez ďalšieho na ťarchu krajského súdu.

27. Podľa ústavného súdu nie je presvedčivé ani tvrdenie krajského súdu, že do 8. júna 2022 v konaniach o výkon rozhodnutia nedochádzalo z jeho strany k prietahom, pretože krajský súd sám uznal ešte v apríli 2021 dôvodnosť sťažnosti na prietahy.

28. Zistené skutočnosti sú postačujúce na vyvodenie konečného záveru, že dĺžka prvých dvoch napadnutých konaní o odvolaniach sťažovateľa je z ústavného hľadiska neakceptovateľná, a to z dôvodu nečinnosti aj neefektívnej činnosti. Postup krajského súdu v týchto napadnutých konaniach nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Neospravedlnenou nečinnosťou a neefektívnym postupom krajský súd súhrne prispel k dĺžke napadnutých konaní v takom rozsahu, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd vyslovil, že tieto práva sťažovateľa porušené boli (bod 1 výroku tohto nálezu).

29. Postup krajského súdu v treťom a štvrtom napadnutom konaní ústavný súd nepovažuje za zakladajúci dôvodnosť záveru, že došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa. O posledných návrhoch na zastavenie exekúcií z marca 2022 bolo v obidvoch prípadoch rozhodnuté v primeranom čase po ich podaní (3 mesiace). Sťažovateľova právna neistota tak bola po podaní ústavnej sťažnosti odstránená. Ústavnou sťažnosťou už sťažovateľ nemôže očakávať dosiahnutie jej primárnej preventívnej funkcie. Ústavný súd v zmysle svojej judikatúry tu nemohol zohľadňovať dovtedajšiu dĺžku exekučných konaní ani rozhodovanie o predchádzajúcich návrhoch na zastavenie exekúcií, pretože vo vzťahu k nim bolo rozhodnuté uzneseniami z 21. mája 2021. Postup súdneho exekútora v období trvajúcim nasledujúcich 11 mesiacov nemožno bez ďalšieho pričítať krajskému súdu ako obdobie zbytočných prietahov. Na týchto výsledkoch nič nemenia ani závery z uznesení

z 8. júna 2022 vydaných v týchto dvoch konaniach, ktoré obidve napadnuté konania od vydania poverení v marci 2018 (teda obdobie 4 rokov a 3 mesiacov) stavajú do pozície neefektívne a nesústredene vedených.

30. V treťom a štvrtom napadnutom konaní ústavný súd preto nezistil dôvod na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa, pretože krajský súd odstránil právnu neistotu sťažovateľa rozhodnutím o jeho návrhoch na zastavenie exekúcie v primeranom čase a ostatné okolnosti nesvedčili o možnosti zohľadniť dĺžku týchto dvoch napadnutých konaní pred marcom 2022 tak, ako to bolo v prvých dvoch napadnutých konaniach. Z toho dôvodu tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd nevyhovел (bod 4 výroku nálezu).

IV.

Príkaz vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

31. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

32. Ústavný súd v nadväznosti na svoje zistenia neprikázal krajskému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov. Tento príkaz by vzhľadom na namietané a zistené porušenie základného práva i na právoplatné skončenie prvých dvoch napadnutých konaní nebol účelný.

33. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

34. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 12 000 eur, čo odôvodňuje nečinnosťou súdu, nesprávnym postupom, vedením jeho osoby v čiernych zoznamoch, súvisiacim negatívnym dopadom na finančné príležitosti, dĺžkou konania 6 rokov, počtom konaní a pretrvávajúcou neistotou.

35. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení výšky primeraného zadosťučinenia zohľadnil ústavný súd svoju judikatúru a zásadu spravodlivosti, ako aj skutočnosť, že sťažovateľ mohol dôvodne pociťovať právnu neistotu spôsobenú neúčinným postupom krajského súdu. Do úvahy zobral tiež dĺžku konania, postoj a správanie sťažovateľa v súdnych konaniach. Zohľadnené bolo aj zavinenie súdu vo vzťahu k možnostiam urýchliť svoje konanie. Ústavný súd dospel vzhľadom na uvedené k záveru, že primerané finančné zadosťučinenie v tejto veci predstavuje sumu 500 eur (2. výrok tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovел (4. výrok tohto nálezu).

V.

Trovy konania

36. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 493,10 eur.

37. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“ (§ 11 ods. 3 vyhlášky)]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je vo výške 193,83 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 11,63 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca sťažovateľa je subjektom registrovaným pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) ako jej platiteľ, preto bola výsledná suma zvýšená o príslušnú sadzbu DPH. Odmenu za tretí úkon (vyjadrenie z 30. augusta 2022 k vyjadreniu krajského súdu k ústavnej sťažnosti) ústavný súd nepriznal. Túto skutočnosť ústavný súd odôvodňuje tým, že právny zástupca sťažovateľa v tomto podaní iba zopakoval skutočnosti už skôr uvedené v ústavnej sťažnosti, ktoré preto nemali vplyv na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej.

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu (3. výrok) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu